

УДК 811.111'42

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/32.214672>**Наталія ПЕТРОЧУК,***orcid.org/0000-0003-1070-0708**аспірантка кафедри германської і фіно-угорської філології
імені професора Г. Г. Почепцова**Київського національного лінгвістичного університету
(Київ, Україна) natashapetrochuk@i.ua*

ПОЗАЛІНГВАЛЬНІ ЧИННИКИ ПОЯВИ ВИМОВНОГО АКЦЕНТУ В ІНШОМОВНОМУ МОВЛЕННІ

У статті представлено огляд основних позалінгвальних чинників появи іншомовного вимовного акценту у мовленні не носіїв мови. Вивчаючи іноземну мову, уникнути впливу рідної мови на різних лінгвістичних рівнях неможливо. Окрім безпосереднього знання мови, її законів, лексичного та граматичного матеріалу, синтаксичних і семантичних відношень між її одиницями, виокремлюють дві групи факторів, пов'язаних з опануванням іншомовної вимови. Перша група пов'язана безпосередньо з мовою – явищем мовної або, якщо точніше для мовлення, фонетичної інтерференції, що виникає через процес взаємодії двох різних фонетичних систем, які у процесі вивчення нової мови впливають одна на одну і поділяють певні властивості та характеристики. Друга група включає широкий спектр позамовних, позалінгвальних чинників, пов'язаних із навколишнім середовищем, особистістю того, хто вивчає іноземну мову, зовнішніми та внутрішніми чинниками, що регулюють процес навчання (такими як умови вивчення мови, наявність відповідних ресурсів, мотивація тощо). До позалінгвальних чинників зараховують вік початку вивчення мови, або вік імміграції, період перебування в іншомовному середовищі, стать, схильність або здібність до вивчення мови, мотивацію, стиль навчання, навчальні стратегії та мовну особистість. Ці фактори негативно впливають на процес засвоєння іноземної мови та її подальше використання у ситуаціях спілкування з іншими білінгвами, особливо із представниками різних культур. Проте повністю позбутися впливу цих явищ досить складно, тож необхідно докладати неабияких зусиль для успішної інтеграції в іншомовний простір. У статті схарактеризовано позалінгвальні чинники, які впливають на мовлення індивіда, котрий вивчає іноземну мову, пояснено їхню природу та рівень впливу, визначено найбільш тісні взаємозв'язки та взаємовплив одних чинників на інші, здійснено огляд наукових праць у галузі й окреслено перспективи майбутніх досліджень.

Ключові слова: *вимовний акцент, вік імміграції, вік початку вивчення мови, період перебування в іншомовному середовищі, позалінгвальні чинники.*

Nataliia PETROCHUK,*orcid.org/0000-0003-1070-0708**Postgraduate Student at the Department of Finno-Ugrian Philology
named after Professor G. G. Pocheptsova**Kyiv National Linguistic University**(Kyiv, Ukraine) natashapetrochuk@i.ua*

THE NON-LINGUISTIC FACTORS OF THE NATURE OF THE FOREIGN ACCENT IN NON-NATIVE SPEECH

The article presents main non-linguistic factors which affect the foreign accent in the speech of non-natives. While learning foreign language, it is impossible not to be influenced by certain amount of language factors. Although, it is crucial to know the grammatical and lexical basics of the language, its syntactical and semantical relations, there are other factors that have great impact on the foreign speech. These factors are considered to be of negative influence on the second language acquisition and further usage of language in everyday communication situations. Nevertheless, it is impossible, in most cases, to completely eliminate the traces of once's own culture and heritage and acquire native-like pronunciation. The two groups of factors are called linguistic and non-linguistic. Linguistic cause of a foreign accent is the phenomenon of the language interference, particularly phonetic interference, occasionally the terms are being used as synonyms. Interference occurs when two phonetic systems come into contact and obtain the language features of each other into the speech of a bilingual person. The second category is more varied. It comprises of non-linguistic factors connected with language surrounding of a learner, learner's personality, external and internal aspects of the learning process. Non-linguistic factors include age of onset, or age of learning, length of residence, gender, aptitude, motivation, learning style and learning strategies, learner's personality. The purpose of this article is to characterize these non-linguistic factors, define their nature and specify their relations among each other to determine which features are more salient than the others in influencing learner's ability to achieve native-like pronunciation; the further prospects of the research are outlined.

Key words: *foreign accent, age of learning, length of residence, non-linguistic factors.*

Постановка проблеми. Теорія мовних контактів, що зародилася на початку XIX ст., коли Г. Шухардт у Німеччині та І. О. Бодуен де Куртене у Росії незалежно один від одного використали термін «заміщення мов», була завершена у роботі У. Вайнрайха «Мовні контакти» (1953) і стала початком глибшого дослідження взаємодії мов у світі. На сьогоднішньому етапі фонетичних і фонологічних досліджень одне із провідних місць займає вплив вимови не носія мови на його сприйняття носіями мови. Під час розгляду лінгвістичних основ цього явища, пов'язаних зі взаємодією двох різних фонетичних систем, причин і наслідків акцентного мовлення, мовної особистості мовця та її іншомовного оточення, виникає питання про ступінь впливу лінгвальних і позалінгвальних факторів на іншомовне мовлення. Заслугує детальнішого аналізу можливість комплексної взаємодії цих факторів і спроби змодельовувати ситуацію штучного білінгвізму для кращого засвоєння іноземної мови, щоб визначити, які фактори можна зігнорувати, а без яких сильний іншомовний акцент буде супроводжувати мовця все життя.

Аналіз досліджень. Зарубіжні та вітчизняні дослідники почали цікавитися явищем взаємодії мов і впливу однієї мови на іншу ще з кінця XX ст. (Г. М. Вишневська, Л. Г. Фомиченко, В. А. Виноградов, Ю. А. Жлуктенко, М. М. Кубланова, И. М. Логинова, Н. А. Любимова, А. А. Метлюк, U. Weinreich, J. E. Flege, R. Major, M. J. Munro, T. M. Derwing, A. Moyer). Українські лінгвісти нещодавно доєдналися до цього напрямку досліджень, проте значні зрушення у визначенні природи та характеру акцентного мовлення українців вже є (О. Р. Валігура, В. Ю. Парашук, А. А. Калита, А. Г. Кириченко, В. М. Кочубей, Л. В. Шнуровська). Поштовхом для вивчення іншомовного мовлення є мотивація у подальшому її використанні для спілкування з іншими носіями та не носіями цієї мови, викорінення та попередження типових помилок акцентної вимови для полегшення розуміння іншомовного мовлення.

Використовуючи нерідну мову як засіб спілкування, мовець збагачує її систему рисами та характеристиками своєї рідної мови. Він модифікує моделі й одиниці висловлення іноді свідомо (той випадок, коли іноземець спеціально говорить із акцентом, аби підкреслити свою ідентичність), а іноді й несвідомо (коли той, хто вивчає мову, не знає про певні фонетичні, фонологічні, просодичні особливості мови, що вивчається). Услід за традицією українських дослідників ми виокремлюємо дві групи чинників: лінгвальні, пов'язані

безпосередньо з мовою, явищем (фонетичної) інтерференції, білінгвізму, та позалінгвальні (Valigura, 2017; Кочубей, 2006).

Вітчизняна дослідниця англійського мовлення українців В. М. Кочубей виокремлює комплекс мовних і позамовних факторів, які визначають вимовний акцент як систему відхилень від іншомовної нормативної вимови: 1) мовну ситуацію (умови виникнення акценту); 2) мовні чинники, що об'єднують міжмовну і внутрішньомовну інтерференцію, механізми розвитку навичок іншомовної вимови, та 3) позамовні чинники (антропологічні / демографічні характеристики мовця; психічні ознаки мовця; тип мотивації; когнітивні та дидактичні чинники) (Кочубей, 2006).

Досліджуючи онтогенез і філогенез іншомовного мовлення, Р. Мейджер називає чотири фактори, які впливають на вимовний акцент – вік, вплив рідної мови (тобто інтерференція), механізми розвитку навичок іншомовної вимови, тобто ті фактори, що пов'язані з мовою, проте не є наслідком інтерференції, та стиль, який об'єднує дві категорії: стиль мовлення (офіційний або неофіційний) та умови проведення експерименту (Major, 2001).

Розглядаючи позалінгвальні фактори, Дж. Фледж виокремлює вік початку вивчення іноземної мови, період перебування в іншомовному середовищі, стать, наявність або відсутність і ступінь вказівок вчителя та рівень контролю при опануванні вимови, мотивацію, здатність / схильність до вивчення іноземної мови та співвідношення використання рідної та іноземної мови у повсякденному житті (Flege, 2020).

Досліджуючи основні чинники, пов'язані з індивідуальними особливостями тих, хто вивчає іноземну мову, польські дослідники А. Войташек і Я. Арабські наголошують на наявності 7 основних факторів, що впливають на опанування іноземної мови: віку, статі, здібності, мотивації, стилю навчання, стратегії навчання, мовної особистості (Individual learner differences in SLA, 2011: XV–XVII).

Метою статті є короткий опис основних позалінгвальних чинників вимовного акценту, розгляд їхньої природи й особливостей взаємодії чинників під час вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Загальновідомим фактом є те, що засвоєння іноземної мови дорослими вимагає від них більше зусиль, аніж від дітей. Гіпотеза критичного періоду (the Critical Period Hypothesis) стверджує, що після досягнення певного критичного віку досягнути вищого рівня володіння іноземною мовою (мається на

увазі рівня носія мови, безакцентного мовлення) неможливо (Scovel, 2000). Зокрема, Е. Лененберг вважає, що дорослі неодмінно розмовлятимуть з акцентом, якщо почали вивчати іноземну мову після досягнення ними критичного періоду у 12-річному віці (Lenneberg, 1967). Схожої думки дотримується і Т. Сковел. Він впевнений, що дорослі ніколи не позбавляться іноземного акценту, незважаючи на кількість докладених зусиль і період опанування мови (Scovel, 1969). Причиною таких негативних прогнозів є природа людського мозку, а саме втрата нейромускуляторної пластичності органів мовлення дорослих, що нівелює здатність людини професійно засвоювати звукові системи іноземної мови, а отже, є причиною акценту (Sapron, 1962). Натомість ще недостатньо сформована нейролінгвістична система дітей сприяє кращому засвоєнню фонетичних, артикуляційних і просодичних особливостей іноземної мови (Lamendella, 1977). Отже, якщо почати вивчати іноземної мови до досягнення перехідного віку, можна практично повністю позбутися іншомовного акценту (Flege, 2020).

Ще однією причиною появи іншомовного акценту, пов'язаною з віком, є період початку вивчення іноземної мови (Age of Onset, або Age of Learning). Існує багато праць, які експериментально підтверджують, що здебільшого акцент посилюється зі зростанням початкового періоду вивчення іноземної мови (Oyama, 1976; Piske et al., 2019; Flege, 2020).

Якщо розглядати мовлення іммігрантів, то окремо слід виділити період перебування в іншомовному середовищі (Length of Residence) та вік імміграції (Age of Arrival). Дослідження вимовного акценту, які проводилися для визначення взаємозв'язку між віком імміграції та ступенем іншомовного акценту, підтвердили тезу, що чим раніше людина потрапила в іншомовне середовище, тим краща її вимова (Suter, 1976; Major, 2001; Moyer, 2013; Piske et al., 2019; Flege, 2000). Прихильники гіпотези критичного віку стверджують, що, незважаючи на досвід вивчення іноземної мови, якщо людина почала вивчення іноземної мови після критичного віку, вона ніколи не зможе досягнути рівня вимови, наближеної до носія мови (Lenneberg, 1967; Scovel, 1969; Lamendella, 1977; Major, 2001; Moyer, 2013; Flege, 2000). Т. Сковел говорить про те, що мовлення дорослих дуже часто «кам'яніє», тобто не піддається подальшим змінам, і тому дорослі не можуть оволодіти вимовою на високому, безакцентному рівні (Scovel, 1969). Експериментальні дослідження проводилися, щоб виміряти вплив

періоду перебування в іншомовному середовищі на ступінь вимовного акценту. Було зазначено, що чим довший період перебування, тим краща вимова. Навички вимови лінійно покращувалися зі збільшенням періоду перебування, хоча невирішеним залишається питання, чи насправді лише період перебування в іншомовному середовищі посприяв покращенню вимови, чи задіяні інші фактори, наприклад, вік імміграції або вік початку навчання за умов штучного білінгвізму. Індивідуальні показники мовця, такі як мотивація, здібність або ж соціальне оточення можуть також вплинути на покращення вимови (Major, 2001). Таким чином, можна зробити висновок, що неабияку роль грає змінна величина (наприклад, період перебування в іншомовному середовищі, вік імміграції, вік початку вивчення мови), на яку звертали увагу під час проведення експериментального дослідження.

Дослідження Р. Сютера та К. Сноу підтвердили, що ступінь іншомовного акценту (degree of foreign accent), або частота, з якою неносії мови ідентифікуються як такі, зменшується зі збільшенням періоду перебування в іншомовному середовищі (Purcell, Suter, 1980; Snow, Hoefnagel-Höhle, 1977). Інші експерименти оперували віком імміграції, і науковці знайшли зв'язок між цим чинником і ступенем іншомовного акценту (Moyer, 2013). Р. Сютер стверджував, що вік початку вивчення мови або вік імміграції є найважливішим фактором у вивченні акцентного мовлення. У його дослідженні змінною складовою частиною був період перебування, а респондентами – особи, котрі почали вивчати мову після 12 років (прикладом ексклюзивного випадку був респондент, що почав вивчати іноземну мову у віці 20 років і був маркований одним із 14 суддів як носій мови) (Purcell, Suter, 1980). У Р. Томпсона, наприклад, змінною складовою частиною був вік початку вивчення мови. У його висновках вік початку вивчення мови, а не період перебування, є лінійно залежним від ступеня іншомовного акценту (Thompson, 2017). С. Ойама як основу розглядала вік імміграції та знайшла значний взаємозв'язок, що існує між віком прибуття до іноземної країни та ступенем іншомовного акценту (Oyama, 1976). Деякі дослідники заперечують взаємозв'язок між періодом перебування та ступенем іншомовного акценту (Elliot 1995; Moyer 2001; Piske et al., 2019).

Така розбіжність результатів є наслідком вибірки змінної величини, як зазначалося вище, а також умов проведення експерименту: деякі дослідження проводилися з особами, що перебували в іншомовному середовищі лише 1–2 роки;

деякі не звертали уваги на чинник використання іноземної мови у повсякденному житті; деякі ігнорували рівень мовної підготовки і т. д. Саме тому дуже важко порівняти дослідження, які мають своїми об'єктами різні змінні (AoO, AoA, LoR). Беззаперечним є той факт, що зі зростанням періоду перебування в іншомовному середовищі, використанням іноземної мови у повсякденному житті покращуються знання та навички іншомовної вимови.

Наступним чинником, який впливає на рівень засвоєння мови та ступінь іншомовного акценту, є стать. Американська дослідниця А. Томпсон стверджує, що мовлення жінок сприймається як менш акцентоване порівняно з чоловічим (Thompson, 1991). Іспанський дослідник Р. Елліот, розглядаючи поняття статті як біологічного контрасту та як соціального маркера, дійшов висновку, що жінкам притаманна інтегрована мотивація під час вивчення іноземної мови та широкий спектр використання навчальних стратегій, зокрема соціальних (Elliot, 1995).

Розглядаючи поняття мовної особистості, слід розглянути здібність / схильність до вивчення мови та мотивацію. Здібність до вивчення іноземної мови безпосередньо залежить від успіху у вивченні іноземної мови (Skehan et al., 2017). Успіх пов'язують із талантом, що є основою для вивчення мови. Для прогнозування успішності вивчення іноземної мови було створено тест, який має назву *Modern Language Aptitude Test*. Згідно з цим тестом чотири типи здібностей становлять основу успішного вивчення іноземної мови: здатність до фонематичного кодування; граматична чутливість; індуктивна здатність до вивчення мови; пам'ять і процес навчання (Singleton, 2017).

Здатність індивіда до опанування мови може змінюватися залежно від інших факторів, таких як психологічний тип особистості мовця, стиль навчання і мотивація. Здатність може лише передбачити успіх у оволодінні другою мовою, а не пояснити причини, що стоять за ним (Skehan et al., 2017).

Мотивація до вивчення мови вважається однією з найбільш правдоподібних причин успіху у вивченні іноземної мови. Мотивація визначається як комбінація зусиль, які докладає учень для опанування іноземної мови, бажання досягти поставленої мети та ставлення до навчання, мови та культури (Gardner, 2010). Після здатності мотивація є найбільш вірогідним чинником досягнення успіху у вивченні іноземної мови (Singleton, 2017).

Виокремлюють два типи мотивації під час вивчення іноземної мови: інтегративну, харак-

терну для осіб, котрі цікавляться іноземною мовою для інтеграції в суспільство іншої культури; та інструментальну, характерну для осіб, які прагнуть отримати вигоду від знання іноземної мови (Gardner, 2010). Окремо слід звернути увагу на професійну мотивацію – опанування мови для кар'єрного успіху, що є рушійною силою для зменшення ступеня вимовного акценту (чим вища мотивація, тим менший акцент, тим більше зусиль докладається, аби звучати, як носій) (Moyer, 2013; Purcell, Suter, 1980). Вивчаючи англійське мовлення бразильців, американський дослідник Р. Мейджер помітив, що в офіційно-діловому стилі мовлення мовець робить менше помилок, ніж у розмовному (Major, 2001).

Характеризуючи спосіб опанування іноземної мови, необхідно звернути увагу на стиль навчання та навчальні стратегії, які традиційно відносять до когнітивних навичок у вивченні іноземної мови. Йдеться про сприйняття, концептуалізацію, організацію й обробку інформації, що є індивідуально зумовленими процесами. Стиль навчання – це зразок, що визначає загальний напрям навчальної поведінки (Cornett, 1983). На відміну від фактору віку, схильність, мотивація та стиль навчання залежать від особистісних і соціальних чинників, тому їх потрібно розглядати комплексно (Brown, 2000). До когнітивних стилів навчання відносять конкретний стиль навчання, аналітичний, комунікативний та авторитарний (Zafar, 2012).

Слід зауважити, що у фонетичних дослідженнях вимовного акценту поняття «стиль» може мати інші додаткові значення. Трактуючи поняття стилю, Р. Мейджер розрізняє стиль мовлення (офіційний або неофіційний) і стиль або, швидше, метод проведення експерименту (читання окремих слів, переказ тексту, спонтанне мовлення тощо) (Major, 2001).

Навчальна стратегія – це комплекс дій і підходів, інструментів для активної та самостійно-регулюючої діяльності того, хто вивчає мову, які він обирає для оволодіння нею (Brown, 2000). На вибір стратегій навчання впливає характер учня, мотивація, стиль навчання, умови вивчення мови та доступні ресурси. Виокремлюють пізнавальні, метакогнітивні та соціальні стратегії навчання (Zafar, 2012).

Стили навчання характеризуються стійкістю, притаманною конкретній особистості відповідно до її вподобань, тоді як стратегії – це конкретні методи, що використовуються для вирішення навчальних завдань, певний режим роботи для досягнення певної мети або план, розроблений для опанування та контролю певних складників.

Стратегії сильно різняться в межах окремої людини, тоді як стилі більш постійні та передбачувані (Singleton, 2017).

Основним аргументом вивчення мовної особистості у контексті опанування іноземної мови виступає те, що саме особистісні уявлення про навколишній світ, цілісне знання мови на різних лінгвістичних рівнях, цілі та мотиви навчання, потреби спілкування визначають прагнення людини познайомитися з новою культурою та зумовлюють ступінь її іншомовного акценту.

Висновки. Лінгвальні та позалінгвальні чинники впливають на засвоєння іноземної мови та є невід'ємною складовою частиною вимовного акценту як характеристики мовної особистості під час спілкування з іноземцями. До групи позалінгвальних чинників належать вік початку вивчення мови або вік імміграції, період перебування

в іншомовному середовищі, стать, схильність або здібність до вивчення мови, мотивація, стиль навчання, навчальні стратегії та мовна особистість. Успіх у вивченні іноземної мови та досягнення рівня акцентного мовлення, що не перешкоджає розумінню повідомлення, залежить від періоду першого знайомства з мовою. Чим раніше особа почне вивчати мову, тим вищі її шанси звучати як носій мови, опанувати фонетичну систему та завчити базові інтонаційні моделі. Іншим вагомим фактором виступає мотивація звучати як носій, бути зрозумілим співрозмовникам і прагнути знати не лише мову, а й культуру та звичаї народу. Перспективним вважається комплексне вивчення цих чинників у довготривалому фонетичному дослідженні із залученням представників різних вікових категорій, рівня знань, періоду, цілей і способів вивчення іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочубей В. Ю. Особливості вимовного акценту в англійському мовленні українців: фонемний та фонетичний аспекти : автореф. дис. ... канд. філ. наук : 10.02.04 ; КНЛУ. Київ, 2006. 21 с.
2. Arabski J., Wojtaszek A. (Eds.). Individual learner differences in SLA. Bristol : Multilingual Matters. 2011. 344 p.
3. Brown H. D. Principles of language learning and teaching. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, 2000. 352 p.
4. Cornett C. E. What you should know about teaching and learning styles. Bloomington : Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1983. 46 p.
5. Elliot A. R. Foreign language phonology: field independence, attitude, and the success of formal instruction in Spanish pronunciation. *The Modern Language Journal*. 1995. Vol. 79 (4). P. 530–542.
6. Flege J., Ocke-Schwen B. The revised Speech Learning Model. 2020. URL: <https://www.researchgate.net/publication/342923320> The revised Speech Learning Model.
7. Gardner R. C. Motivation and second language acquisition: the socio-educational model. New York : Peter Lang, 2010. 252 p.
8. Lamendella J. General principles of neurofunctional organization and their manifestation in primary and non-primary language acquisition. *Language Learning*. 1970. Vol. 27. P. 155–196.
9. Lenneberg E. H. The biological foundation of language. New York : John Wiley & Sons, 1967. 267 p.
10. Major R. Foreign accent: The ontogeny and phylogeny of second language phonology. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 2001. 211 p.
11. Moyer A. Foreign accent: the phenomenon of non-native speech. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 218 p.
12. Oxford R. Expanded perspectives on autonomous learners. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 2015. Vol. 9 (1). P. 58–71.
13. Oyama S. The sensitive period for the acquisition of a nonnative phonological system. *Journal of Psychological Research*. 1976. Vol. 5 (3). P. 261–283.
14. Piske T., Hopp H., Steinlen A., Schellert C. Syntactic development in early foreign language learning: Effects of L1 transfer, input, and individual factors. *Applied Psycholinguistics*. 2019. Vol. 40. P. 1–27.
15. Purcell E. T., Suter R. W. Predictors of pronunciation accuracy: A reexamination. *Language Learning*. 1980. Vol. 30. P. 271–287.
16. Sapon S. An application of psychological theory to pronunciation problems in second language learning. *Modern Language Journal*. 1962. Vol. 36. P. 111–114.
17. Scovel T. Foreign accents, language acquisition, and cerebral dominance. *Language Learning*. 1969. Vol. 19. P. 245–253.
18. Scovel T. A critical review of the critical period research. *Annual Review of Applied Linguistics*. 2000. № 20. P. 213–223.
19. Singleton D. Language aptitude: Desirable trait or acquirable attribute? *Studies in Second Language Learning and Teaching*. 2017. Vol. 7 (1). P. 89–103.
20. Skehan P., Wen Z., Biedroń A. Foreign language aptitude theory: yesterday, today and tomorrow. *Language Teaching*. 2017. Vol. 50. P. 1–31.
21. Snow C., Hoefnagel-Höhle M. Age differences in the pronunciation of foreign sounds. *Language and Speech*. 1977. Vol. 20 (4). P. 357–365.
22. Thompson I. Foreign accents revisited: the English pronunciation of Russian immigrants. *Language Learning*. 1991. Vol. 41. P. 177–204.
23. Thompson R. Measurement of accentedness, intelligibility, and comprehensibility. *Assessment in Second Language Pronunciation* / O. Kang, A. Ginther. 2017. Routledge. P. 11–29.

24. Valigura O. Bilinguals and linguistics of creativity: the case of Ukrainians speaking English. *Language – Literature – the Arts: A Cognitive-Semiotic Interface*. 2017. Vol. 14. P. 261–276.
25. Weinreich U. Language in contrast, findings and problems. New York : Linguistic Circle of New York, 1953. 149 p.
26. Zafar S., Meenakshi K. Individual learner differences and second language acquisition: A review. *Journal of Language Teaching and Research*. 2012. Vol. 3 (4). P. 639–646.
27. Zárte-Sández G. Reexamining foreign accent: How much can personality explain? *Ilha do Desterro*. 2017. Vol. 70 (3). P. 227–243.

REFERENCES

1. Kochubey V. Yu. Osoblyvosti vymovnoho aktsentu v anhliiskomu movlenni ukrainsiv: fonetichniy ta fonematchniy aspekty [The peculiarities of the foreign accent in the English speech of Ukrainians: phonetic and phonological aspects]. KNLU, Kyiv, 2006. 21 p. [in Ukrainian].
2. Arabski J., Wojtaszek A. (Eds.). *Individual learner differences in SLA*. Bristol: Multilingual Matters. 2011. 344 p. [in English].
3. Brown H. D. Principles of language learning and teaching. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 2000. 352 p. [in English].
4. Cornett C. E. What you should know about teaching and learning styles. Bloomington: Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1983. 46 p. [in English].
5. Elliot A. R. Foreign language phonology: field independence, attitude, and the success of formal instruction in Spanish pronunciation. *The Modern Language Journal*. 1995. Vol. 79 (4). P. 530–542. [in English].
6. Flege J., Ocke-Schwen B. The revised Speech Learning Model. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/342923320_The_revised_Speech_Learning_Model. [in English].
7. Gardner R. C. Motivation and second language acquisition: the socio-educational model. New York: Peter Lang, 2010. 252 p. [in English].
8. Lamendella J. General principles of neurofunctional organization and their manifestation in primary and non-primary language acquisition. *Language Learning*. 1970. Vol. 27. P. 155–196. [in English].
9. Lenneberg E. H. The biological foundation of language. New York: John Wiley & Sons, 1967. 267 p. [in English].
10. Major R. Foreign accent: The ontogeny and phylogeny of second language phonology. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2001. 211 p. [in English].
11. Moyer A. Foreign Accent: the phenomenon of non-native speech. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 218 p. [in English].
12. Oxford R. Expanded perspectives on autonomous learners. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 2015. Vol. 9 (1). P. 58–71.
13. Oyama S. The sensitive period for the acquisition of a nonnative phonological system. *Journal of Psychological Research*. 1976. Vol. 5 (3). P. 261–283. [in English].
14. Piske T., Hopp H., Steinlen A., Schelletter C. Syntactic development in early foreign language learning: Effects of L1 transfer, input, and individual factors. *Applied Psycholinguistics*. 2019. Vol. 40. P. 1–27. [in English].
15. Purcell E. T., Suter R. W. Predictors of pronunciation accuracy: A reexamination. *Language Learning*. 1980. Vol. 30. P. 271–287. [in English].
16. Sapon S. An application of psychological theory to pronunciation problems in second language learning. *Modern Language Journal*. 1962. Vol. 36. P. 111–114. [in English].
17. Scovel T. Foreign accents, language acquisition, and cerebral dominance. *Language Learning*. 1969. Vol. 19. P. 245–253. [in English].
18. Scovel T. A critical review of the critical period research. *Annual Review of Applied Linguistics*. 2000. Vol. 20. P. 213–223. [in English].
19. Singleton D. Language aptitude: Desirable trait or acquirable attribute? *Studies in Second Language Learning and Teaching*. 2017. Vol. 7 (1). P. 89–103. [in English].
20. Skehan P., Wen Z., Biedroń A. Foreign language aptitude theory: yesterday, today and tomorrow. *Language Teaching*. 2017. Vol. 50. P. 1–31. [in English].
21. Snow C., Hoefnagel-Höhle M. Age differences in the pronunciation of foreign sounds. *Language and Speech*. 1977. Vol. 20 (4). P. 357–365. [in English].
22. Thompson I. Foreign accents revisited: the English pronunciation of Russian immigrants. *Language Learning*. 1991. Vol. 41. P. 177–204. [in English].
23. Thompson R. Measurement of accentedness, intelligibility, and comprehensibility. *Assessment in Second Language Pronunciation*. In O. Kang, A. Ginther. 2017. Routledge. P. 11–29. [in English].
24. Valigura O. Bilinguals and linguistics of creativity: the case of Ukrainians speaking English. *Language – Literature – the Arts : A Cognitive-Semiotic Interface*. 2017. Vol. 14. P. 261–276. [in English].
25. Weinreich U. Language in contrast, findings and problems. New York: Linguistic Circle of New York, 1953. 149 p. [in English].
26. Zafar S., Meenakshi K. Individual learner differences and second language acquisition: A review. *Journal of Language Teaching and Research*. 2012. Vol. 3 (4). P. 639–646. [in English].
27. Zárte-Sández G. Reexamining foreign accent: How much can personality explain? *Ilha do Desterro*. 2017. Vol. 70 (3). P. 227–243. [in English].